

Regeringens selvmodsigende iværksætterpolitik

Børsen den 25 januari 2024

Iløbet af 2023 blev 25.953 nye virksomheder registreret af Danmarks Statistik. Det er det laveste antal, siden statistikken begyndte i 2015, selvom genåbningen af samfundet i 2022 burde have øget dansk økonomis dynamik bagefter. Regeringens lovede iværksætterpolitik lader også stadig vente på sig.

Der er tydeligvis et problem, vi ikke taler om.

Regeringens ambitioner fejler ellers ikke noget. Erhvervsminister Morten Bødskov (S) har således en udtrykt ambition om at gøre Danmark til "verdens bedste land for iværksættere".

Når man tager i betragtning, at regeringens egne planer for statens størrelse indebærer et forøget behov for skatteindtægter, og at dansk økonomi har lavere produktivitetsvækst end sine naboer, er det en nødvendig ambition.

Bødskovs udfordring er dog ikke kun ambitionen, men regeringens øvrige politik. Både SVM-regeringen og den tidligere S-regering har udvidet den offentlige sektors størrelse og rolle i samfundet. Siden efteråret 2019 er der ansat over 40.000 ekstra, og regeringens planer er at lade det offentlige fortsætte med at vokse hurtigere end den private sektor.

Ministerens problem er, at international forskning de sidste 15 år har vist, at en større offentlig sektor, flere offentligt ansatte og højere skattetryk er forbundet med væsentligt mindre iværksætteraktivitet. Det er derfor umuligt at indfri regeringens planer om en mere magtfuld offentlig sektor og mere iværksætteri på samme tid.

Hvis Bødskov og regeringen virkelig ville iværksætteri og mere økonomisk dynamik, er der flere forslag på bordet. Mens forslag om at give bedre adgang til arbejdskraft fra udlandet sandsynligvis kun vil gavne større firmaer, ikke de nye, er Dansk Erhverv kommet med to potentielt effektive forslag. En afskaffelse af lagerbeskatning vil ikke blot sænke skattetrykket på små virksomheder, men også øge deres retssikkerhed, og en udfasning af aktieavancebeskatningen vil ligeledes, på samme måde som en lavere marginalskat, sænke, hvad der effektivt er en skat på iværksættersucces.

Det samme ville en mindre offentlig sektor eller en væsentligt større konkurrenceudsættelse af den offentlige sektor på lige vilkår med det private. Men så længe borgerne ikke frisættes på en måde, så private kan konkurrere med det offentlige, sker der næppe nogen innovation i sektorer domineret af det offentlige.

Som min egen forskning med Nicolai Foss og Chloe Xu fra 2022 peger på, vil iværksætterpolitik endda være særligt effektiv i en dansk kontekst. Når iværksættere faktisk går i gang i Danmark, hjælper vores relativt effektive retsvæsen, arbejdsmarked og institutioner de nye små virksomheder med at blive etableret.

Regeringen må derfor vælge mellem en større stat med mere kontrol over samfundet eller mere økonomisk dynamik og vækst. Den kan ikke blæse og have mel i munden på samme tid.

Christian Bjørnskov